

แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

APPROACHES FOR BUDGET ALLOCATION IMPROVEMENT AFFECTING STUDENT
QUALITY OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นางสาวอลิตา ดาด้วง *

Alita Daduang

ผศ.ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห **

Asst. Prof. Chayapim Usaho, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา โดยใช้การ
สังเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่ากรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) แหล่ง
เงินทุนของโรงเรียน ประกอบด้วย 1.1) เงินงบประมาณ 1.2) เงินนอกงบประมาณ 2) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน
ประกอบด้วย 2.1) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักเหตุผล (Rational Model) 2.2) รูปแบบการตัดสินใจทาง
การเงินตามหลักการเมือง (Political Model) 2.3) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักความร่วมมือ (Collegial
Model) 2.4) รูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามหลักการที่คลุมเครือ (Ambiguous Model) 3) คุณภาพนักเรียน
ประกอบด้วย 3.1) คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.2) คุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

* หน่วยงานสังกัด โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน

ที่อยู่ 554 ซอยเพชรเกษม 2 แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600

E-mail Address: mayree.kiemao@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Chayapim.U@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research is to study the conceptual framework of the budget allocation for education. A documentary synthesis method was used. The research instruments was records. Data were analyzed by content analysis.

The finding was as follows: the conceptual framework of the budget allocation for education composed of three components as follows: 1) Budgetary resources of school composed of 1.1) Government Budget 1.2) Income Budget 2) Models of financial decision-making composed of 2.1) Rational Model 2.2) Political Model 2.3) Collegial Model 2.4) Ambiguous Model 3) Student qualities composed of 3.1) Quality of learning achievement 3.2) Quality of desired characteristics

คำสำคัญ: แนวทางการจัดสรรงบประมาณ/ การจัดสรรงบประมาณ/ คุณภาพนักเรียน

KEYWORDS: APPROACHES FOR BUDGET ALLOCATION/ BUDGET ALLOCATION/ STUDENT QUALITIES

บทนำ

รัฐได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ คือ จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่นักเรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้ จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553)

ในการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นโรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการปัจจัยพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพด้วย ปัจจัยพื้นฐานของการบริหารที่จะทำให้งานลุล่วงด้วยดี มีอยู่ 4 ประการ ที่เรียกว่า 4m's คือ คน (man) เงิน (money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) กล่าวคือ การบริหาร การศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต้องได้รับ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานมากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงาน และจะต้องมีระบบบริหารจัดการที่ดี (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2534) ทั้งนี้ การที่จะบริหารทรัพยากรให้เกิด ประสิทธิภาพอย่างสูงสุดและมีความคล่องตัวนั้นต้องมีการบริหารและจัดสรรงบประมาณที่ดี เพื่อให้สามารถ

จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเพียงพอต่อความต้องการ จึงกล่าวได้ว่างบประมาณนับว่าเป็นส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมทางคุณภาพของนักเรียน เนื่องจากงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดสรรทรัพยากรพื้นฐานต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนรวมถึงการพัฒนาระบบและกระบวนการต่าง ๆ เช่น การพัฒนาคุณภาพและทักษะของครู การส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดสรรสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การบรรลุถึงตัวชี้วัดต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนตามที่สังคมได้คาดหวังต่อไป ช่วยจัดสรรทรัพยากรหรือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนควรมีการบริหารงบประมาณอย่างอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นไปด้วยความถูกต้องรวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ ครูและบุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนเป็นสำคัญ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2543) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาไว้ว่า การพัฒนาศักยภาพนักเรียนในด้านต่าง ๆ ต้องมีการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินมาช่วยกระตุ้นในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่งเสริมสนับสนุนให้คนในสังคมเข้ามารับสิทธิในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน หรือในเรื่องการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนจากการถ่ายทอดความรู้มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา หรือในเรื่องการปฏิรูปครูและคณะครูทางการศึกษาให้มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาเด็กให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือในเรื่องของการประกันคุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งในเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ล้วนจะต้องใช้กลไกของการบริหารจัดการในเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมทั้งสิ้น โดยสิ่งที่ต้องคำนึงประการหนึ่งในการบริหารและการจัดสรรทรัพยากรก็คือประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเต็มที่ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

การจัดการด้านงบประมาณและการเงินมีแนวทางสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหาร โดยให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงบประมาณ (budgeting entity) และหน่วยบริการทางการเงิน (financial entity) ให้โรงเรียนเป็นหน่วยบริหารการเงินที่สามารถกำหนดความต้องการงบประมาณของตนเอง โดยจัดทำงบประมาณผ่านเขตพื้นที่การศึกษา และมีอิสระในการจัดการทรัพยากรสินและหารายได้เพิ่มเติมมากขึ้น ทั้งนี้มุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการ ช่วยระดมทรัพยากรและการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ โดยมีระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรเพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบอีกด้วย ดังนั้นงานงบประมาณและการเงินจึงเป็นไปในลักษณะของการให้ความเป็นอิสระ คล่องตัวซึ่งเป็นไปตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ควบคู่ไปกับระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งกำหนดแนวทางหลายประการ เช่น จัดสรรงบประมาณรวมเป็นก้อน มุ่งที่แผนงานและผลงาน กำหนดมาตรฐานการจัดการทางการเงินโดยให้มีการคำนวณต้นทุนกิจกรรม การบริหารสินทรัพย์ เป็นต้น การจัดทำระบบบัญชีตามเกณฑ์ที่รับฟังจ่าย และจัดให้มีระบบการตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว มีขั้นตอนที่ไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองหลายขั้นตอนเกินความจำเป็น ทั้งนี้การตัดสินใจในทางงบประมาณและทางการเงินจะอยู่ในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามากที่สุด (ปัญญา แก้วกียูร และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล, 2545)

ประเทศไทยได้ลงทุนด้านการศึกษามากขึ้น โดยเห็นได้จากการเพิ่มของงบประมาณกระทรวงศึกษาธิการหรือเกือบสองเท่าในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา อีกทั้ง สัดส่วนงบประมาณด้านการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 4 ของผลผลิตรายภายในประเทศ (GDP) และเทียบกับงบประมาณรวมคิดเป็นร้อยละ 20 ซึ่งจัดเป็นตัวเลขที่สูงเมื่อเทียบกับหลายประเทศในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ เป็นต้น การลงทุนทางการศึกษาที่สูงขึ้นนี้ช่วยให้เด็กไทยเข้าถึงการศึกษาได้ทั่วถึงขึ้น แต่ไม่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดด้านคุณภาพ คือ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลับบ่งชี้ทิศทางตรงข้ามดังจะเห็นได้จากคะแนนสอบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) หรือเมื่อ เทียบผลสอบสากล เช่น PISA (Program for International Student Assessment) และ TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) พบว่า แนวโน้มผลคะแนนของคะแนนเด็กไทยลดลง และอยู่ใน ระดับต่ำกว่าประเทศต่างๆ ที่กล่าวถึงข้างต้น ประเด็นเหล่านี้สะท้อนถึงปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยที่สำคัญ อยู่ที่ความไม่มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร มีปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการศึกษาดังที่ เคยเชื่อกันมา โดยเฉพาะในการจัดการศึกษา ระบบการศึกษาของไทยยังขาดกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน ต่อนักเรียนและผู้ปกครอง (อัมมาร สยามวาลา ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2555 อ้างถึง ใน ญัตติพวงศ ทอภักดี, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสถิติด้านการศึกษาในภาพรวมระดับประเทศ ปีการศึกษา 2559 พบว่ารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณทางการศึกษาเฉลี่ยแล้วอยู่ราวร้อยละ 20 ของงบประมาณทั้งประเทศ งบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทยในปี 2554-2560 งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในปี 2554 ใช้งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาเป็นจำนวนเงิน 423,562 ล้านบาท ในปี 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 เป็นจำนวนเงิน 445,527.50 ล้านบาท ในปี 2556 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.9 เป็นจำนวนเงิน 493,927.10 ล้านบาท ในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 เป็นจำนวนเงิน 518,519.10 ล้านบาท ในปี 2558 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 เป็นจำนวนเงิน 531,044.80 ล้านบาท ในปี 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 เป็นจำนวนเงิน 549,708.10 ล้านบาท และในปี 2561 ลดลงร้อยละ 2.0 เป็นจำนวนเงิน 538,749.50 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ในขณะที่การจัดสรรงบประมาณมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่กลับพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งประเทศ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในปีการศึกษา 2555-2557 อยู่ในเกณฑ์ที่ยังต่ำ โดยเฉพาะ ม.6 ในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ นักเรียนทั้งประเทศได้คะแนนเฉลี่ยต่ำมาก คือ 21-23 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน เฉลี่ยของนักเรียนระดับ ม.3 ของ 2 วิชานี้ได้ 27-29 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน แม้แต่วิชาภาษาไทยในชั้น ม.3 และวิชาสังคมในชั้น ม.6 นักเรียนทั้งประเทศก็สอบได้คะแนนเฉลี่ยต่ำ คือ มากกว่า 30 คะแนนเล็กน้อย แม้จะมีนักเรียนที่สอบได้คะแนนสูงจำนวนหนึ่ง แต่เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนปานกลางและต่ำ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งประเทศจึงออกมาต่ำ นอกจากสะท้อนว่านักเรียนไทยโดยเฉลี่ยทำคะแนนได้ต่ำแล้ว ยังสะท้อนว่าการจัดการศึกษาให้นักเรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีคุณภาพหรือผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันสูงมาก (วิทยากร เชียงกูร, 2559)

ดังจะเห็นได้ว่าประเทศไทยให้งบประมาณเพื่อการศึกษาเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ประสิทธิผลทางการศึกษายังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ นักเรียนยังไม่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรร โรงเรียนยังขาดความสามารถในการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม และคุ้มค่า เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้เท่าที่ควร

จากงานวิจัยการจัดสรรงบประมาณในโรงเรียนพบว่า การจัดสรรงบประมาณในโรงเรียนของประเทศไทยยังมีปัญหา ดังเช่น งานวิจัยของยุพิน บุญวิเศษ (2555) ที่พบว่า ปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณในโรงเรียน คือ การจัดทำเกณฑ์จัดสรรงบประมาณขาดการมีส่วนร่วม โรงเรียนมีขั้นตอนการจัดทำ/จัดสรร/อนุมัติ และการใช้งบประมาณไม่ชัดเจน งานวิจัยของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551 อ้างถึงในภูมิภาคินศม์ อิสระยางกุล, 2554) พบว่า การผลิตการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยสะท้อนให้เห็นถึงความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งหมายความว่ารัฐทุ่มเททรัพยากรเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานมาโดยตลอด แต่ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตการผลิตของภาคบริการการศึกษา (Output) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องผลักดันการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังจะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังมีปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามในกรณีที่ต้องการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสถานศึกษานั้น ปัจจัยด้านครูและโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจว่าคุณสมบัติใดบ้างของโรงเรียนหรือแต่ละสถานศึกษาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหรือคุณภาพอันเกิดจากตัวผู้เรียนนั้นมีความแตกต่างกัน โดยปัจจัยด้านครูและโรงเรียนในที่นี้ นอกจากหมายถึงตัวครูซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งในโรงเรียนแล้วสภาพแวดล้อมและทรัพยากรต่างๆในโรงเรียนที่มีส่วนในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กหรือผู้เรียนที่สามารถนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พึงประสงค์ตามมาได้เช่นกัน ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่ระบบของการผลิตผู้เรียนหรือนักเรียนที่มีคุณภาพแล้ว ปัจจัยสนับสนุนต่างๆเหล่านี้ ก็เป็นได้ทั้งปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่คอยส่งเสริมให้เกิดการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพขึ้นมา โดยปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวกับโรงเรียนนั้น เช่น หลักสูตร คุณภาพครู การจัดการชั้นเรียน โครงสร้างบริหารจัดการโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในสถานศึกษา แผนการจ้างครู การฝึกอบรมทักษะความเป็นครู ขนาดของโรงเรียน รวมถึงสื่อการสอน อาทิ การมีห้องคอมพิวเตอร์ กระดานดำ ตำรา อุปกรณ์การเรียนต่างๆ เป็นต้น (Glewwe and Grosh, 2000; Fuchs and Woessmann, 2004; Aminand Goldstein, 2008 อ้างถึงใน ปังปอนด์ รักอำนวยกิจและศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2558)

เมื่อกล่าวถึงทรัพยากรในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านคุณภาพการเรียนการสอนของผู้เรียนแล้ว ประเด็นสำคัญที่ขาดไม่ได้คือเรื่องของปัจจัยทางด้านงบประมาณทางการศึกษาซึ่งในบางงานศึกษาพบว่า งบประมาณสถานศึกษาที่ได้รับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลลัพธ์ในด้านคุณภาพผู้เรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Baker, 2012 อ้างถึงใน ปังปอนด์ รักอำนวยกิจและศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2558) โดย James Heckman นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลได้กล่าวถึงความสำคัญของการลงทุนด้านการศึกษาในวัยเด็กไว้ว่า เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเพราะก่อให้เกิดผลตอบแทนในระยะยาวให้กับทั้งตัวเด็กเองซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและก่อให้เกิดผลดีกับสังคมด้วยเช่นกัน (Heckman and Masterov, 2007 อ้างถึงใน ปังปอนด์ รักอำนวยกิจและศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2558) ด้วยเหตุนี้การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลให้แก่สถานศึกษาในระดับการศึกษาต่างๆจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเนื่องจากในประเทศกำลังพัฒนาเช่นในประเทศไทย งบประมาณทางการศึกษายังคงมาจากรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ โดยการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงินของแต่ละโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ภายในโรงเรียนซึ่งมีส่วนสำคัญต่อพัฒนาการเด็กรวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นตัวชี้วัดด้านหนึ่งของคุณภาพการศึกษาด้วย ดังนั้น การจัดสรรและการบริหารงบประมาณโรงเรียนจึงถือเป็นประเด็นการลงทุนทางการศึกษาที่สำคัญมาก

เนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการจัดสรรปัจจัยและทรัพยากรพื้นฐานต่างๆ ในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนรวมถึงการพัฒนากระบวนการและกระบวนการต่างๆ อาทิ การพัฒนาคุณภาพ และทักษะของครู การส่งเสริมพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การบรรลุถึงตัวชี้วัดต่างๆเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนตามที่สังคมได้คาดหวังต่อไป (ปิงปอนด์ รักอำนวยกิจและศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2558) **อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่ะ**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 23 เขตการปกครอง ประกอบด้วย เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ท่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม โดยส่วนใหญ่เป็นเขตการปกครองที่อยู่เขตกรุงเทพชั้นใน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของเมืองหลวง มีความหนาแน่น ของประชากร ประชากรในเขตต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกินกว่า 10,000 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยรวมเป็นเขตธุรกิจการค้า และสถานที่สำคัญ ๆ สถานที่ราชการ โรงเรียน ย่านธุรกิจการค้า นับว่าเขตการปกครองที่ได้รับความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 67 โรง นับว่าเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนในสังกัดที่มีโรงเรียนให้บริการประชาชนได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เป็นหน่วยงานในกรุงเทพมหานครอีกหนึ่งหน่วยที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา

แต่ทั้งนี้ ยังพบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O - NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในปีการศึกษา 2555-2557 เมื่อนำผลคะแนนเฉลี่ยเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศพบว่าคะแนนยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยคะแนน 33 คะแนน จาก 100 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยคะแนน 32 คะแนน จาก 100 คะแนน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยคะแนน 33 คะแนน จาก 100 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยคะแนน 31 คะแนน จาก 100 คะแนน (สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2560) จากข้อมูลดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ว่า คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O - NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ควรได้รับการแก้ไข โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยการบริหารงบประมาณที่ดีควบคู่กันไปด้วย โรงเรียนควรมีแนวทางในการจัดสรรการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อที่จะสามารถจัดสรรปัจจัยและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เพียงพอและเหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวจึงนำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

ศึกษากรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยศึกษากรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา โดยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Document research) ซึ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา
 - 1.1 แหล่งเงินทุนของโรงเรียน
 - 1.2 รูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน
 - 1.3 คุณภาพนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล โดยใช้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ แบบวิเคราะห์กรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน หมายถึง กรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้ 1.1 แหล่งเงินทุนของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) เงินงบประมาณ 2) เงินนอกงบประมาณ 1.2 รูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน ประกอบด้วย 1) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักเหตุผล (Rational Model) 2) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักการเมือง (Political Model) 3) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักความร่วมมือ (Collegial Model) 4) รูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามหลักการที่คลุมเครือ (Ambiguous Model) 1.3) คุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 1) คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.2) คุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1.1 แหล่งเงินทุนของโรงเรียน พบว่าสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2553) หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา บัญญัติให้โรงเรียนได้รับเงินทุนจาก 2 แหล่ง คือ เงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ดังนี้

1) เงินงบประมาณ หมายถึง เงินที่โรงเรียนจะได้รับจัดสรรจากรัฐ คือ จัดสรรให้โดยตรง เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน งบลงทุน และจัดสรรโดยอ้อม

2) เงินนอกงบประมาณ หมายถึง เงินที่ไม่ใช่งบประมาณแผ่นดินที่รัฐจัดสรรมาให้แต่ได้มาจากแหล่งอื่น

1.2 รูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน Models of financial decision-making พบว่าเป็นไปตามที่ Bush (อ้างถึงใน Anderson, Briggs และ Burton, 2001) ได้กล่าวถึงรูปแบบการตัดสินใจทางการเงินมี 4 รูปแบบ ได้แก่

1) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักเหตุผล (Rational Model) หมายถึง แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณตามเป้าหมายของตนเอง ใช้ระบบงบประมาณฐานศูนย์ คือ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณทุกปีอย่างละเอียดทุกรายการ แม้แผนงานเดิมที่เคยถูกพิจารณาและได้รับงบประมาณในงบประมาณปีที่แล้วก็จะถูกพิจารณาอีกครั้ง

2) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักการเมือง (Political Model) หมายถึง แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับอำนาจของกลุ่มผู้เสนอขอรับงบประมาณเป็นหลัก โดยมีคณะกรรมการการเสนอแนะทางการจัดสรรงบประมาณ แต่ผู้บริหารสามารถใช้อำนาจต่อรองได้ ใช้ระบบงบประมาณสะสม คือ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณจากแผนงานหรือรายการเดิมจากปีที่ผ่านมา อาจมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้เล็กน้อย

3) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักความร่วมมือ (Collegial Model) หมายถึง แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการเข้าร่วมการพิจารณางบประมาณ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และจัดสรรงบประมาณจากมติที่เป็นเอกฉันท์ของคณะกรรมการ

4) รูปแบบที่คลุมเครือ (Ambiguous Model) หมายถึง แนวทางการจัดสรรงบประมาณที่ผู้บริหารมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการจัดสรรงบประมาณ โดยคณะกรรมการหรือบุคลากรในโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดสรรงบประมาณจะขึ้นอยู่กับอำนาจของกลุ่มคนที่เสนอขอรับงบประมาณ โดยจะเอื้อผลประโยชน์ให้กับบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีอำนาจในโรงเรียน

1.3 คุณภาพนักเรียน จากการศึกษาเอกสารพบสอดคล้องกับนักวิชาการ 3 แหล่ง ได้แก่ คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547) ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2554) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่มุ่งให้เกิดกับนักเรียนจากการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถทางวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ และพฤติกรรม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) คุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1) คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ 4 ท่าน ได้แก่ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540) Good (1973) อารี วชิรวารการ (2542) จิตติมา พุทธเจริญ (2543) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความสามารถที่เกิดจากการเรียนการสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยการเรียนรู้ การสอน การฝึกฝน การอบรม และจากการได้ฝึกปฏิบัติ ซึ่งวัดได้ในรูปของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) คุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ 3 ท่าน ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและการประเมินผล (2548) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ยนต์ ชุ่มจิต (2544) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ คุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้นโดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งเงินทุนของโรงเรียน ประกอบด้วย เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ 2) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน Models of financial decision-making ประกอบด้วย รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักเหตุผล (Rational Model) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักการเมือง (Political Model) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักความร่วมมือ (Collegial Model) รูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามหลักการที่คลุมเครือ (Ambiguous Model) 3) คุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จะเห็นได้ว่า กรอบแนวคิดการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) แหล่งเงินทุนของโรงเรียน ประกอบด้วย เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยรัฐได้จัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา หมวด 8 มาตรา 60 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553) เพื่อให้ทุกคนได้มีสิทธิรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า ซึ่งเป็นการกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ เน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครอง งบประมาณของโรงเรียนในการบริหารจัดการศึกษานั้นมีด้วยกัน 2 ส่วน คือ เงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ และงบประมาณทั้งหมดของโรงเรียน จะจำแนกเป็นงบประมาณรายจ่ายรายจ่ายตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณที่สำนักงานงบประมาณกำหนดให้ใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2545 โดยจำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินการ งบเงินอุดหนุน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น ทั้งนี้ โรงเรียนจะจัดสรรไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อผลงาน โดยอาจเป็นการจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวม (Block grant) เกณฑ์การกระจายงบประมาณไปสู่หน่วยงานปฏิบัติจะต้องมีความเหมาะสม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องใช้มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงบประมาณ (budget planning) การคำนวณต้นทุนผลผลิต (Output Costing) การจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budget Control) การบริหารสินทรัพย์ (Asset management) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อประกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการที่หน่วยงานนำงบประมาณไปใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ :2544)

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน Models of financial decision-making ประกอบด้วย รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักเหตุผล (Rational Model) รูปแบบการตัดสินใจทาง

การเงินตามหลักการเมือง (Political Model) รูปแบบการตัดสินใจทางการเงินตามหลักความร่วมมือ (Collegial Model) รูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามหลักการที่คลุมเครือ (Ambiguous Model)

จะเห็นได้ว่าการจัดสรรงบประมาณต้องอาศัยรูปแบบการตัดสินใจทางการเงิน (Models of financial decision-making) (Bush อ้างถึงใน Anderson, Briggs และ Burton, 2001) เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีประสิทธิภาพ ทุกหน่วยงานภายในโรงเรียนมีสิทธิได้รับงบประมาณอย่างเท่าเทียมกัน และเพียงพอต่อความต้องการของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดสรรงบประมาณซึ่งจะต้องจัดสรรงบประมาณโดยยึดหลักความพอเพียง หลักประสิทธิภาพ หลักความเป็นธรรม หลักความเสมอภาค (นงลักษณ์ วิรัชชัย : 2543)

จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จะเห็นได้ว่า การจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนทั้งทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาว่า การพัฒนาศักยภาพนักเรียนในด้านต่าง ๆ ต้องมีการ จัดสรรทรัพยากรทางการเงินมาช่วยกระตุ้นในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่งเสริมสนับสนุนให้คน ในสังคมเข้ามารับสิทธิในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน หรือในเรื่องการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนจากการ ถ่ายทอดความรู้มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา หรือในเรื่องการปฏิรูป ครูและคณะครูทางการศึกษาให้มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ สามารถพัฒนาเด็กให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดชีวิต หรือในเรื่องของการประกันคุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งในเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ล้วน จะต้องใช้กลไกของการบริหารจัดการในเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมทั้งสิ้น โดยสิ่งที่ต้องคำนึง ประการหนึ่งในการบริหารและการจัดสรรทรัพยากรก็คือประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่าง คุ่มค่าเต็มที่ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2543)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารควรนำกรอบแนวคิดกระบวนการจัดสรรงบประมาณการศึกษาไปปฏิบัติในการจัดสรร งบประมาณในโรงเรียน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาแบบการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนในการยกระดับคุณภาพของนักเรียน

2.2 พัฒนากลยุทธ์การจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพของนักเรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ การฝึกอบรม และการจ้างงาน. (2543). *การบริหารการเงินในโรงเรียน: มลรัฐออสเตรเลียใต้*. แปลจาก *Financial Management in School*. แปลโดย ญัฐพล อารีประเสริฐกุล และสุชาดา อามียะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและการประเมินผล. (2548). *การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ไกรยุทธ์ อีรียาคินันท์. (2528). *หลักการงบประมาณแผ่นดิน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- จิตติมา พุทธเจริญ. (2543). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจจากรูปแบบเว็บเพจที่มีการนำเสนอต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑารัตน์ ขนอม. (2544). *แนวทางการจัดสรรงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สำหรับคนพิการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซารี มณีศรี. (2527). *การเงินโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). *มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: อีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.
- ญัฐพงศ์ ทองภักดี. (2558). *เศรษฐศาสตร์สาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ญัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2548). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ดำรงค์ ไตโย. (2551). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ธิดารัตน์ คงบุญ. (2554). *ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี*. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธรรมรส โชติบุญ และจำรัส นองมาก. (2545). *งบประมาณสถานศึกษา. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษาหน่วย 1-8*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปิงปอนด์ รักอำนวยกิจ และศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2558). “งบประมาณการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: ข้อค้นพบในประเทศไทย,” วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 9 (กรกฎาคม 2558) : 91-92.
- ปัญญา แก้วกียูร และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรัชญวรรณ วนานันท์. (2554). การพัฒนาระบบการงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พลลภ ศักดิ์โสภณกุล. (2547). วิวัฒนาการกฎหมายวิธีการงบประมาณและปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- พิษณุเดช เจษฎาฉัตร. (2545). งบประมาณสถานศึกษา. ใน ประมวลสาระชุดวิชา การบริหารทรัพยากร การศึกษาหน่วย 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรจันท์ พรศักดิ์สกุล. (2550). รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล. (2549). การวิเคราะห์ความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรการเงินในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูมิภาคินศม์ อัสสระยางกุล. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินในอนาคตสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารศรี บัวชุม. (2554). ความโปร่งใสในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ยุพิน บุญวิเศษ. (2555). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). *โรงเรียนนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2556). *การบริหารงบประมาณโรงเรียนขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2525). *การบริหารโรงเรียน: หน่วยที่ 13. ใน เอกสารการชดเชยวรรณกรรมมัธยมศึกษา (เล่ม 2) . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- วิทยากร เชียงกุล. (2559). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2556). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์องค์การรับสินค้าและพัสดุ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2554). *แนวทางการจัดทำงบประมาณและบริหารงบประมาณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2559, กันยายน 20). *พระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.mwit.ac.th/~ person /0Statutes/ National Education.pdf>.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สาคร เสี่ยงเย็น. (2553). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุทรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2560, มกราคม 31). *ผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://thitabun.esdc.go.th/phl-sxb-o-net /Thitabunesdcgoth>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *รายงานการสัมมนาระดมความคิดเรื่อง ระบบบริหารจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากร สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันแห่งชาติ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *วิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา*. แปลจาก *Educational Funding Methodologies*. แปลโดย ชาญ ดันดิธรรมถาวร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันแห่งชาติเพื่อการปฏิรูปการเงินทางการศึกษา สกศ..
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา: เพื่อคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักปฏิรูปการศึกษา.

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). รายงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา : ภาคผนวก 8 รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดเตรียมระบบบัญชี แลงงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). สถิติการศึกษาประจำปี 2559. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล. (2558). หลักกฎหมายการคลัง. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการพัฒนาการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อารี วชิรวราการ. (2542). การวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, L., Briggs, A. and Burton, N. (2001). *Managing Finance, Resources and Stakeholders in Education*. London: Paul Chapman.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: Mc Graw-Hill co.